

אמרי
שמאל

פרשת נצבים

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בן של קדושים האדמו"ר
הרב **שמאל שמעון מולידאנו** שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"א

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"

ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל: 058-4150707

.....
לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בוואצפ: 058-4150707

ואלה יעמדה
על הברכה

הזכרת זו מוקד'שת

לברכתם לבריאותם ולהצלחתם של

בר וקארין קלפה הי"ו

ולברכתו להצלחתו של בנם

ארי אשר בן קארין הי"ו

ולרפואתו ולבריאותו של

יהודה סבן בן ז'ורז'ט הי"ו

שהקב"ה ימלא כל משאלות ליבם לטובה ולברכה!

ויזכו לבריאות איתנה, ופרנסה טובה,

שפע ברכה מזל והצלחה בכל מעשה ידיהם, אמן!

מוקדש לעלוי נישמת

אשר מסעוד בן עישה ז"ל

גיל בן מרים ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

אם לא כבדנו את כל שבתות השנה כראוי, על כל פנים את השבת הזו שהיא בבחינת אורח הנפרד מאתנו, אנו צריכים לכבד ביותר.".

הכל הולך אחר החיתום

הגמרא במסכת ברכות (יב ב) אומרת שכל דבר בעולם הולך אחרי סופו שאם הסוף הוא טוב הכל הוא טוב, לדוגמא אדם שכל ימיו היה עשיר ובסוף ימיו נהפך לעני ואביון, הרי שימי עשירותו נשכחים ואין זוכרים לו אלא שנפטר מן העולם כשהוא עני מרוד, אבל אדם שכל ימיו היה עני ובסוף ימיו נתהפך עליו הגלגל ונהיה עשיר, כולם כבר שוכחים איזה אביון הוא היה עד אותו היום, והוא ממש כדברי הגמרא בברכות הנ"ל שהכל הולך אחר החיתום.

הגמרא במסכת קידושין (מב) אומרת "ר"ש בן יוחי אומר אפילו צדיק גמור כל ימיו ומרד באחרונה איבד את הראשונות, שנאמר (יחזקאל לג יב) 'צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו', ואפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירים

השבת האחרונה של השנה

השבת הקרובה היא השבת האחרונה של השנה, והיא השבת החשובה ביותר מכל השבתות של כל השנה כולה. ויש בכוחה לתקן את כל השבתות של כל השנה כולה, וכך כותב הרב הקדוש רבי יהונתן אייבשיץ בספרו יערות דבש (חלק ב, דרוש א) שאם יהודי שומר את שבת האחרונה של השנה כהלכתה, יש בכוחו לתקן ולכפר על כל השבתות של כל השנה כולה.

רבי אליהו לופיאן בספרו לב אליהו (מערכות התשובה עמוד שכג) כותב "ידוע מה שאמרו חז"ל, שאם בא אורח נכבד עושים לכבודו סעודה שבה מגישים בשר ודגים וכל מטעמים, אבל כאשר האורח שוהה בבית מארחיו שנה שלימה בוודאי שלא בכל פעם יגישו לפניו בשר ודגים. שונה היא ההתנהגות כאשר מגיע זמן הפרידה מהאורח, אז שוב עושים סעודה גדולה לכבודו. הוא הדין לגבי השבת האחרונה של השנה, גם

כותב המדרש תנחומא (ויקרא אמור כב) שהמתענין ושבין בתשובה בערב ראש השנה שהוא היום האחרון של השנה, הקב"ה מוחל להם מיד שלישי מעוונותיהם, וזה לשון המדרש "משל למה הדבר דומה. למדינה שהייתה חיבת ליפס [מיסים] למלך, והיה המלך משלח לגבותה, ולא היתה נותנת, שהיה שטר גדול. כך פעם הראשון. ופעם שני היה משלח לגבותה, ולא היו נותנין. מה עשה המלך. אמר לבני פלטרין שלו, עמדו ונלך עליהם. עד שהן הולכין כמו עשר מילין, שמעו בני המדינה. מה עשו. התחילו גדולי המדינה יוצאין לאפנטי [השיירה] של מלך. אמר להם: מי אתם. אמרו לו: בני מדינה פלונית אנו ששלחת לגבותינו. אמר להם: ומה אתם מבקשין. אמרו לו: בבקשה ממך עשה עמנו חסד, שאין לנו מה לתן. אמר להם: בשבילכם אני מניח לכם מחצה. עד שהוא בא, יצאו בריוני המדינה, אף הן קדמו אותו כמו חמשה מילין. אמר להם: ומי אתם. אמרו לו: בני המדינה פלונית ששלחת לגבות ואין לנו כח לעמד, אלא בבקשה ממך שתרחם

לו שוב רשעו, שנאמר (יחזקאל לג יב) 'ורשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו'. וכן אמרו חז"ל במשנה (אבות ב י) "ושוב יום אחד לפני מיתתך", ואמרו חז"ל בגמרא במסכת שבת (קנג א) "שאלו תלמידיו את ר"א - וכי אדם יודע איזהו יום ימות? אמר להן - וכל שכן ישוב היום שמא ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה, ואף שלמה אמר בחוכמתו (קהלת ט ח) 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר'".

השבוע האחרון מתקן הכל

ואומר רבי אליהו לופיאן (לב אליהו עמוד קפא) שכתוב בספרים הקדושים שהשבוע האחרון של השנה יש בכוחו לתקן את כל הימים של כל השנה, למשל השבת הקרובה שהיא האחרונה של השנה יש בכוחה לתקן את כל השבתות של כל השנה ואחר כך ביום ראשון יש בכוחו לתקן את כל הימי ראשון של כל השנה, וכן על זה הדרך עד יום שישי ערב ראש השנה.

עליכם וגו' (ויקרא טז ל). מה ישראל עושין. נוטלין לולביהן ביום טוב ראשון של חג ומהללים ומקלסים לפני הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא מתרצה להם ומוחל להם, ואומר להם, הרי ותרתי לכם את כל עונותיכם הראשונות, אבל מעכשיו הוא ראש חשבון. לכך כתיב: ולקחתם לכם ביום הראשון, ראשון לחשבון עונות."

לְצוֹם בְּעֶרְבַּי רֵאשִׁי הַשָּׁנָה

השולחן ערוך כותב (או"ח תקפא ב) שיש מנהג לצום בערב ראש השנה והוא כדברי המדרש שהבאנו, ואנו נוהגים לצום בערב ראש השנה חצי יום מעלות השחר ועד חצות היום.

לכן בשבוע האחרון צריך להתחזק ועל כל אדם להרבות בתשובה בתפילה ובצדקה, כמו שאמרו חז"ל (פיוט ונתנה תוקף) ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה.

עלינו. אמר להם: כבר הנחתי מחצה, ובשבילכם אני מניח מחצה על מחצה. עד שהוא מהלך, יצאו כל בני המדינה אליו גדולים וקטנים. אמר להם: מה אתם מבקשים. אמרו לו: אדוננו המלך, אין לנו כח לתן מה שאנו חייבים לך. אמר להם: כבר הנחתי מחצה ומחצה על מחצה, ובשבילכם אני מניח הכל, אלא מכאן ואילך ראש חשבון הוא. המלך, זה מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא יתברך ויתברך שמו. בני המדינה, אלו ישראל, שהם מסגלין עונות כל ימות השנה. מה הקדוש ברוך הוא עושה. אומר להם, עשו תשובה מראש השנה. והם נכנסין ובאין ביום הכפורים ומתענין בו ועושין תשובה, והקדוש ברוך הוא מוחל להם. ומה הם עושין. ערב ראש השנה גדולי הדור מתענין, והקדוש ברוך הוא מותר להם שליש מעונותיהם. ומראש השנה ועד יום הכפורים, יחידים מתענינים, והקדוש ברוך הוא מותר שליש מעונותיהם. וביום הכפורים, כל ישראל מתענין ומבקשין רחמים אנשים ונשים וטף, והקדוש ברוך הוא מותר להם את הכל, דכתיב: כי ביום הזה יכפר

האחדות היא הסגולה הטובה
להינצל ביום הדין

כלל ישראל ניצב בראש השנה

כתוב בנביא בספר מלכים (ב, ד, ח-ט) "ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם ושם אישה גדולה, ותחזק בו לאכל לחם. ויהי מדי עברו יסר שמה לאכל לחם. ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלוקים קדוש הוא עבר עלינו תמיד".

אלישע הנביא היה גר בצפון הארץ, וכשהיה עולה לרגל לירושלים לבית המקדש היה מתארח אצל האישה השונמית, וכשראתה האישה השונמית שאלישע הוא איש אלוקים קדוש, אמרה לבעלה - "נעשה נא עליית קיר קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה והיה בבואו אלינו יסור שמה" (י), וכשבא אלישע וראה שהאישה השונמית בנתה לו חדר בעליית הגג מספר הנביא - "ויהי היום ויבא שמה, ויסר אל העלייה וישכב שמה. ויאמר אל גחזי נערו קרא לשונמית הזאת, ויקרא לה ותעמד לפניו. ויאמר לו אמר נא אליה, הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת, מה לעשות לך היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא, ותאמר בתוך עמי אנכי

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל" (כט, ט)

ואומר רשב"י בזוהר הקדוש בפרשת פנחס (רכו ב) בכל אתר ויהי היום דא ראש השנה, כל מקום שכתוב ויהי היום הכוונה לראש השנה.

וכך לשון מדרשי הזוהר (שמות לב ב) "ר' אלעזר פתח (מלכים ב ד יא) 'ויהי היום ויבאו בני האלוקים להתייצב על ה', ויהי היום דא ראש השנה דקב"ה קאים למידן עלמא".

ובאה התורה לרמוז לנו בשבת האחרונה של השנה שבה קוראים תמיד את פרשת נצבים, שעוד מעט כולנו עומדים למשפט לפני בורא עולם, אתם נצבים היום בראש השנה למשפט לפני ה' אלוקיכם.

איש האלוקים אותה מנגד, ויאמר אל גיחזי נערו הנה השונמית הלז. עתה רוץ נא לקראתה, ואמר לה השלום לך השלום לאישך השלום לילד, ותאמר שלום. ותבוא אל איש האלוקים אל ההר ותחזק ברגליו וייגש גיחזי להדפה, ויאמר איש האלוקים הרפה לה כי נפשה מרה לה, וה' העלים ממני ולא הגיד לי. ותאמר, השאלתי בן מאת אדני, הלא אמרתי לא תשלה אתי. ויאמר לגיחזי חגר מתניך וקח משענתי בידך ולך, כי תמצא איש לא תברכנו וכי יברכך איש לא תעננו, ושמתי משענתי על פני הנער. ותאמר אם הנער, חי ה' וחי נפשך אם אעזובך, ויקום וילך אחריה. וגיחזי עבר לפניו, וישם את המשענת על פני הנער ואין קול ואין קשב, וישב לקראתו ויגד לו לאמר לא הקיץ הנער. ויבא אלישע הביתה, והנה הנער מת משכב על מיטתו. ויבא ויסגור הדלת בעד שניהם, ויתפלל אל ה'. ויעל וישכב על הילד, וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו וכפיו על כפו, ויגהר עליו ויחם בשר הילד. וישב וילך בבית אחת הנה ואחת הנה, ויעל ויגהר עליו ויזורר

ישבת. ויאמר ומה לעשות לה, ויאמר גיחזי אבל בן אין לה ואישה זקן. ויאמר קרא לה, ויקרא לה ותעמד בפתח. ויאמר למועד הזה כעת חיה את חבקת בן, ותאמר אל אדני איש האלוקים אל תכזב בשפחתך. ותהר האישה ותלד בן, למועד הזה כעת חיה אשר דבר אליה אלישע" (יא-יז).

ואומר רבינו האר"י הקדוש שאותו בן הוא היה חבקוק הנביא, והיה ניצוץ מנשמתו של יצחק אבינו, שיצחק אבינו מידתו מידת הגבורה וחבקוק בגימטרייה גבורה 216, וכן ששניהם פרחה נשמתם מהם וקבלוה בחזרה, יצחק אבינו במעשה העקידה, וחבקוק הנביא כמו שמספר שם הנביא בהמשך.

ומסופר בנביא - "ויגדל הילד והיה היום ויצא אל אביו אל הקוצרים. ויאמר אל אביו ראשי ראשי, ויאמר אל הנער שאהו אל אימו. ויישאהו ויביאהו אל אימו, וישב על ברכיה עד הצהרים וימת. ותעל ותשכיבהו על מיטת איש האלוקים, ותסגור בעדו ותצא. ותלך ותבוא אל איש האלוקים אל הר הכרמל, והיה כראות

משום שאלישע הכניס במקל כח של קדושה אבל גיחזי שהיה בדרך ראה כלב מת, רצה לנסות את המקל והניח את המקל על הכלב והחיה אותו, ולכן כשהגיע לנער לא הצליח להחיות אותו.

מסופר (בספר שיח שרפי קודש ח"א אות תע"ה) שהיה רבינו האר"י הק' בצפת ויום אחד הזמינו אותו להיות סנדק בברית והוא התאחר מאוד, וכששאלו אותו למה התעכב הוא סיפר שבא לפניו כלב אחד, וראה שאותו כלב היה גלגול של גיחזי שהתגלגל בכלב, וביקש ממנו שיתקן את נשמתו.

ואומר הזוהר הקדוש (ח"א קס ב) שהיום שבו בא אלישע אצל האישה השונמית היה בראש השנה, וכשראה שהיא בנתה לכבודו חדר בעליית הגג אמר לה - היש לדבר לך אל המלך שהוא הקב"ה או אל שר הצבא שתצאי זכאית בדין של ראש השנה? אמרה לו - לא אלא **בתוך עמי אנוכי יושבת**, אל תברך אותי שאני אזכה בדין אלא תברך אותי שאני אהיה חלק מעם ישראל, ובזכות שאני חלק

הנער עד שבע פעמים, ויפקח הנער את עיניו. ויקרא אל גיחזי ויאמר קרא אל השונמית הזאת, ויקראה ותבוא אליו ויאמר שאי בנך. ותבוא ותפל על רגליו ותשתחו ארצה, ותישא את בנה ותצא" (יח-לז).

וכשקם הנער חיבק את אלישע וחיבק את אימו, ולכן נקרא שמו חבקוק לשון שני חיבוקים (הקדמה לזוהר ז ב).

ואומר הנביא חבקוק (ג, א-ב) - **"תפלה לחבקוק הנביא על שגינות. ה' שמעתי שמעך יראתי, ה' פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים תודיע, ברוגז רחם תזכור"**, ולכאורה מדוע אומר הנביא תפילה לחבקוק ולא נבואה לחבקוק? אלא מכיוון שכשהיה ילד הוא מת, וכשעלה לשמים ראה כמה מדקדקים שם בדין אפילו על שגגות, ומאז היה מתפלל לקב"ה שיציל אותו אפילו מהשגגות, לכן כתב - תפילה לחבקוק הנביא על שגינות, על שגגות.

ונאמר בתוספתא (ירושלמי סנהדרין פ"י ה"ב) שגיחזי לא הצליח להחיות את הילד עם המקל של אלישע,

המדרש מביא מעשה בזקן אחד שהיו לו עשרה בנים, וכשראה שמתקרר זמן פטירתו ביקש מבנו הגדול שיביא לו חבילה של קנים, וכשהביא אמר לו - בני, נסה לשבור אותה, ולא הצליח והעביר לאח השני וגם הוא לא הצליח, וכן לאח השלישי וגם הוא לא הצליח וכך כל שאר האחים. לבסוף ביקש האבא הזקן את החבילה, והוציא קנה אחד ושבר ועוד קנה ושבר, אמר להם - דעו לכם שכל זמן שתהיו אגודה אחת אף אחד לא יוכל לנצח אתכם, וכך אמר משה רבינו לעם ישראל דעו לכם כל זמן שתהיו באחדות אף אחד לא יוכל להזיק לכם.

להרבות באהדות לקראת יום הדין

וזו עיקר העבודה של האדם בראש השנה להרבות באהבת חנם ובאחדות, וכך אנו אומרים בתפילה של ראש השנה - **'ייעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם'**, שנעשית נחת רוח לקב"ה מתי שייעשו כולם אגודה אחת, וכן אנו אומרים בתפילה של ראש השנה -

מכלל ישראל אני אצא זכאית בדין של ראש השנה.

רואים מכאן שלהיות באחדות בראש השנה, זו סגולה לזכות בדין יותר מברכה של נביא שהיה מחייה מתים, וזוכים להיות חלק מכלל ישראל על ידי שמרבים באחדות ובאהבת חנם.

והוא מה שאומרת לנו התורה 'אתם נצבים היום כולכם', כשאתם עומדים למשפט בראש השנה, תצאו זכאים בדין בזכות כולכם שכולכם כאיש אחד ובלב אחד.

האחדות היא הכח החזק ביותר

רבתינו ז"ל (אסתר רבה י יא) אומרים שעם ישראל נמשל לכבשה אחת בן שבעים זאבים שכולם מנסים לטרוף אותה, והקיום של עם ישראל הוא מעל הטבע, ובגויים היו הרבה עמים והרבה ממלכות והיום לא נישאר מהם זכר, אבל לעומת זאת עם ישראל אע"פ שאנו מועטים, בכל זאת עם ישראל חי וקיים וכל זה הוא בזכות האחדות.

"ה' עוז לעמו ייתן ה' יברך את עמו בשלום", אצל הגויים יש אחדות רק כשיש צרה אבל כשאין צרה מיד אין אחדות, אבל בעם ישראל יש דבר שמאחד אותם גם שאין צרה וזו התורה הקדושה.

הפחד מהקב"ה הוא עצמו ההצלה

אומר רש"י שפרשה זו אמר משה לעם ישראל באותו יום שנפטר מן העולם.

ואומר רש"י "ומדרש אגדה (תנחומא נצבים פ"א), למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם, ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם, אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה, והרי אתם קיימין לפניו", ולכן נסמכה פרשת נצבים לפרשת הקללות.

ושואל רבינו החפץ חיים צוק"ל שאלה גדולה, הרי לכאורה המטרה

'ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל', שכמו שמלכותו של מלך ניכרת רק בשעה שכל עבדיו מאוחדים, כך מלכותו של מלך מלכי המלכים ניכרת רק בשעה שכלל ישראל מאוחדים ועל ידי כך ממליכים עליהם את הקדוש ברוך הוא.

הגמרא אומרת שבדורו של אחאב עם ישראל עבדו עבודה זרה ובכל זאת היו מנצחים במלחמה, ובזמן דוד המלך שלמדו תורה היו לפעמים מפסידים במלחמה, והוא משום שבזמן אחאב עם ישראל היו מאוחדים ובזמן דוד המלך היו ביניהם בעלי לשון הרע ולא היתה אחדות, וכך מחמת הפירוד בעם ישראל לא הייתה להם סייעתא דשמיא לנצח במלחמות.

וכתוב במדרש שבזמן מתן תורה ראו הגויים שעם ישראל באחדות וחשבו שה' עומד להחריב את העולם, ובאו לבלעם ושאלו אותו - האם הקב"ה עומד להביא מבול לעולם? כי ראינו שעם ישראל באחדות שמא עומדת לבוא איזו צרה לעולם. אמר להם - הקב"ה נותן את התורה לעם ישראל,

כששיבח את הפחד שאדם צריך לפחד תמיד הוא מדבר על אדם שמפחד מהעבירות שנכשל בהם, וחושב לעצמו אולי מאחר שנכשלתי בעבירה כבר לא תהיה לי ברכה, וכהקב"ה רואה שהיהודי מפחד מהעבירות שהוא עשה הקב"ה אומר הצער הזה שיש בלב של היהודי על הפחד שאולי יבוא לו איזה נזק או הפסד בגלל העבירה שנכשל בה, הצער הזה כבר מכפר לו על העוון.

ואומר רשב"י בזוהר הק' כשיש לאדם צער או דאגה בלב הם במקום גזירה, והצער והדאגה מכפרים לאדם על כל העוונות, ולכן לפעמים כשאדם שומע שעומד להפסיד את הפרנסה שלו או שהולך לרופא ואומר לו הרופא אולי יש לך מחלה מאוד קשה, ובינתיים יש לאדם צער גדול ודאגה גדולה, וכשעובר זמן הכל מסתדר כי הצער שהיה לאדם כבר כיפר לו את העוונות.

ולכן משה רבינו כשראה שעם ישראל פוחדים מהקללות, אמר להם אם לא הייתם מפחדים מהקללות הייתי דואג שמא הקללות יתפסו

שהקב"ה כתב את הקללות בתורה, היא כדי שעם ישראל יפחדו מהקללות ולא ילכו בדרך לא טובה אלא ילכו בדרך התורה והמצוות, ועכשיו כשבא משה רבינו לפייס את עם ישראל הוא אומר להם אל תדאגו הרבה פעמים הכעסתם את הקב"ה ובכל זאת אתם חיים וקיימים, הרי מה שייגרם מכך הוא שעם ישראל לא יפחדו יותר מהקללות שבתורה?

ואומר רבינו החפץ חיים, משל למה הדבר דומה לאבא שראה שבנו עשה מעשה רע מאוד, אמר האבא לבנו - כשאני אחזור בערב מהעבודה אני אתן לך עונש גדול, והיה הבן מפחד מאוד וכשראתה האמא שהבן מפחד, אמרה לו - בני אל תדאג, הרי כמה פעמים אבא אמר שייתן לך עונש ולא נתן לך עונש, וודאי שאם האמא עושה כך הרי שהיא גורמת שהבן ימשיך להתנהג לא טוב וממש הורסת את החינוך של בנה.

אלא אומר רבינו החפץ חיים - שלמה המלך אומר בספר משלי (כח, יד) **"אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה ליבו ייפול ברעה"**, שלמה המלך

בצער וצער הוא במקום גזירה, ולכן מתחילים למנות את השנים מברית בין הבתרים.

פחד מיום הדין

כל יהודי צריך שיהיה לו פחד מיום הדין, ואפילו אדם שיש לו לב של אבן הנשמה שלו זועקת לקב"ה מפחד יום הדין כמ"ש (חבקוק ב, יא) "אבן מקיר תזעק", ואומר הבעש"ט שר"ת של המילה 'אתם' מהפסוק 'אתם ניצבים' הוא אבן מקיר תזעק, המורה על הפחד של כל יהודי מיום הדין.

הטבע בעולם הוא שהרגל נעשה טבע, כשאדם בא לעבור פעם ראשונה על גשר צר מאוד שיש משני צדיו תהום פעורה, הרי שבפעם הראשונה הוא מפחד פחד גדול ובפעם השנייה פחות ואחרי כמה עשרות פעמים הוא כבר מתרגל ולא מפחד כלל כי הרגל נעשה טבע, אבל הסכנה עצמה עדיין בעינה עומדת כמו בפעם הראשונה, כך האדם בפעם הראשונה בר"ה יש לו פחד אבל אחרי כמה עשרות שנים הוא כבר מתרגל, והיצר הרע אומר לאדם אין לך ממה לפחד כמו שעברת

בכם, אבל מכיוון שאתם מפחדים מהקללות הפחד עצמו שאתם מפחדים מהקללות מכפר לכם את כל העוונות וכך הקללות לא יתפסו בכם, כי המטרה של הקללות שהקב"ה כתב בתורה היא כדי להכניס בנו יראה מהקב"ה, וממילא הפחד עצמו משיג את המטרה וכך הקללות עצמן לא צריכות לחול, ורק מי שכדברי הפסוק אומר בלבבו שלום יהיה לי ובשרירותי לבי אלך, בו הקללות נתפסות רח"ל.

ואומר רשב"י כתוב בתורה שהקב"ה אמר לאברהם שבניו ילכו בגלות במשך 400 שנה, וכשיצאו ממצרים אומר הפסוק (שמות יב, מ) "ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה", והרי בסופו של דבר היו במצרים רק 210 שנים ולכאורה חסר עוד שנים לחשבון, אלא שמזמן ששמע אברהם אבינו בברית בין הבתרים שעתידיים בניו לרדת ולהשתעבד בארץ לא להם עד שיצאו בני ישראל ממצרים עברו בדיוק ארבע מאות ושלושים שנה, כי משעה ששמע אברהם אבינו שבניו ילכו בגלות הוא כבר היה

שהלוויה זו שונה משאר לוויית הם עצרו אותם ודרשו לפתוח את הארון, לא הועילו כל טענותיהם שזהו בזיון המת ויש חוק שאוסר לפתוח את הארון, כשראו המבריחים שגזר הדין נחתם ולוקחים אותם למאסר פרצו בבכי מר, אמר להם שוטר משמר הגבול - שוטים שכמותכם אם הייתם בוכים מתחילה בשעת הלוויה, הייתם יכולים לשמוח עכשיו אבל כיוון שצחקתם מתחילה בשעת הלוויה תבכו עכשיו בבית הסוהר.

השורש הייב להיות בקדושה

"פן יש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבכו פנה היום מעם ה' אלהינו ללכת לעבד את אלהי הגוים ההם פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה" (כט, יז)

הקב"ה מזהיר את עם ישראל תדאגו לעקור כל שורש של מחשבה רעה מלבכם, ודעו כי מי שיש לו מחשבה רעה ואפילו שורש קטן, בסוף המחשבה הזו תצא לפועל והוא יעבוד ע"ז, או שהמחשבה הזו תשפיע

את כל ראשי השנים עד היום תעבור גם את ראש השנה הזה, אבל האמת היא שהסכנה בעינה עומדת שהרי אדם לא יכול לדעת מה ייגזר עליו בראש השנה.

צריך לבנות בזמן

המגיד מדובנא אומר משל למה הדבר דומה, לכפר אחד ששכן סמוך לגבול ובית הקברות היה במדינה אחרת, אנשי הכפר בקשו רישיון מהשלטונות שיוכלו לעבור את הגבול בחופשיות בכל פעם שיצטרכו לקבור את מתיהם מעבר לגבול. במשך הזמן ניצלו סוחרים ערמומיים את המצב, הם לקחו ארון ומלאו אותו ביהלומים, שכרו כמה מלווים שיבכו את ה'מת' המוטל בארון במו בכל הלוויה רגילה, וכך הבריחו את הגבול בלי לשלם מכס. כשראו שהעסק משתלם נעשו הלוויית האלה תכופות יותר ויותר עד שהמלווים התרגלו לעסק הזה ושכחו שעליהם לבכות בשעת הלוויה, אדרבה הם הלכו בשמחה בידעם מה הם מרוויחים מהעסק. כששומרי הגבול הרגישו

על ילדיו שילכו לעבוד ע"ז.

ואם יש שורש רע צריך לעקור אותו מיד, ושורש קטן אם לא עוקרים אותו הרי שהוא הולך וגדל.

הגמרא אומרת (סנהדרין קז ב) שפרשת יפה תואר נסמכה לפרשת בן סורר ומורה, לומר לך שאם נשא אשת יפת תואר סופו שיהיה לו בן סורה ומורה, כי שורש קטן רע אצל האבא מצמיח קלקול גדול אצל הבן.

ולכן כל דבר בעולם תלוי בהתחלה שלו, כמו יסודות של בנין אם היסודות חזקים כל הבניין חזק, כך בכל התחלה שאם היא טובה גם ההמשך יהיה טוב.

ולכן התורה מזהירה אותנו, תדאגו שתמיד ההתחלה תהיה טובה, ולא יהיה בהתחלה אפילו איזה שורש קטן רע, ותפשפשו במעשיכם פן יש בכם שורש פורה ראש ולענה.

ההתחלה חייבת שתהיה לשם שמים

וכן מספר התלמוד ירושלמי (חגיגה

ט ב) רבי מאיר הוה יתיב דרש בבית מדרשא דטיבריה [רבי מאיר היה יושב בבית המדרש של העיר טבריה], עבר אלישע רביה רכיב על סוסיא ביום שובתא, אתון ואמרין ליה הא רבך לבר פסק ליה מן דרשה ונפק לגביה [עבר אלישע רבו על הסוס ביום השבת, באו ואמרו לרבי מאיר - רבך בחוץ, עצר רבי מאיר את הדרשה ויצא אליו], א"ל מה הויתה דרש יומא דין [א"ל אלישע - מה דרשת היום?], א"ל (איוב מב, יב) 'וה' ברך את אחרית' וגו' א"ל ומה פתחת ביה? א"ל (איוב מב, י) 'ויוסף ה' את כל אשר לאיוב למשנה' שכפל לו את כל ממונו, אמר ווי דמובדין ולא משכחין, עקיבה רבך לא הוה דרש כן אלא (איוב מב, יב) 'וה' ברך את אחרית איוב מראשיתו' בזכות מצות ומעשים טובים שהיה בידו מראשיתו, א"ל ומה הויתה דריש תובן? [שאלו אלישע עוד - ומה דרשת קודם לכן?] א"ל (קהלת ז, ח) 'טוב אחרית דבר מראשיתו', א"ל ומה פתחת ביה? א"ל לאדם שהוליד בנים בנערותו ומתו ובזקנותו נתקיימו, הוי טוב אחרית דבר מראשיתו, לאדם שעשה סחורה בילדותו והפסיד

ובזקנותו ונשתכר, הוי טוב אחרית דבר מראשיתו, לאדם שלמד תורה בנערותו ושכחה ובזקנותו וקיימה, הוי טוב אחרית דבר מראשיתו, אמר ווי דמובדין ולא משכחין עקיבה רבך לא הוה דרש כן, אלא טוב אחרית דבר מראשיתו בזמן שהוא טוב מראשיתו, ובי היה המעשה אבויה אבא מגדולי ירושלם היה, ביום שבא למוהליני קרא לכל גדולי ירושלם והושיבן בבית אחד ולרבי אליעזר ולר' יהושע בבית אחד, מן דאכלון ושתון שרון מטפחין ומרקדין, א"ר אליעזר לר' יהושע עד דאינון עסיקין בדידהון נעסוק אנן בדידן [עד שאלו עוסקים העסקיהם של אכילה שתיה שירה וריקוד, אנו נעסוק בשלנו כלומר בדברי תורה], וישבו ונתעסקו בדברי תורה מן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים וירדה אש מן השמים והקיפה אותם, אמר להן אבויה - רבותי, מה באתם לשרוף את ביתי עלי? אמרו לו - חס ושלום, אלא יושבין היינו וחוזרין בדברי תורה מן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני והייתה האש מלחכת

אותן כלחכתן מסיני, ועיקר נתינתן מסיני לא ניתנו אלא באש (דברים ד, יא) 'וההר בוער באש עד לב השמים', אמר להן אבויה אבא - רבותי, אם כך היא כוחה של תורה, אם נתקיים לי בן הזה לתורה אני מפרישו, לפי שלא הייתה כוונתו לשם שמים לפיכך לא נתקיימה באותו האיש".

כי אם השורש לא טוב וההתחלה לא טובה לא יצא ממנו דבר טוב, רואים אנו שהכל תלוי בתחילתו של הדבר כי בראשית הדבר טמון הכל.

משורש מתוק לא ייצא דבר מר

הרמב"ן כותב (דברים כט יז) כי משורש מתוק לא ייצא דבר מר, פירוש העניין שדבר שהשורש שלו הוא טוב לא ייצא ממנו דבר לא טוב, כי אם השורש טוב כל מה שייצא ממנו יהיה טוב, ואם יצא דבר לא טוב סימן שכבר השורש לא היה טוב.

ובספר קב הישר (פרק פא) מספר "שמעתי מעשה נפלא שהרמב"ן ז"ל כתב בספרו דרוש אחד, ואמר - כל בר

שמח שמחה גדולה ואמר לאשתו - נִחַמְתִּינִי, אז תִּכַּף אֶזֶר כְּגֵבֶר חֲלָצִי וְהֵלֶךְ לְהִאֲפִיפִיּוֹר וְסִיפֵר לּוֹ דְבָרִים הָאֵלֶּה, וְתִיכַף שֶׁלַח הִאֲפִיפִיּוֹר לְאוֹתוֹ הַשֶּׁר וּבָא אֵלָיו, וְהָיָה עַל יְדוֹ בֵּית הַיָּד שְׁקוֹרִין הֶעֱנַטְשִׁיךָ [כַּפְּפָה], וְצוּוּהָ הִאֲפִיפִיּוֹר לְהִסִּיר הֶעֱנַטְשִׁיךָ מֵעַל יְדוֹ וְלֹא רָצָה הַשֶּׁר, וְאֵז צוּוּהָ הִאֲפִיפִיּוֹר לְעַבְדּוֹ לְהִסִּיר בֵּית הַיָּד שְׁקוֹרִין הֶעֱנַטְשִׁיךָ בְּחִזְקָה מֵעַל יְדוֹ, אֵז רָאָה הִאֲפִיפִיּוֹר שֶׁחָסַר אֶצְבַּע אֶחָד מִיָּדוֹ, וְשָׁאַל אוֹתוֹ - מַה טִּיבָה שֶׁל אֶצְבַּע זֶה? אֵז הוֹדָה הַשֶּׁר שֶׁפַּעַם אַחַת הָיָה אוֹנֵס אֶשֶׁת אִישׁ אַחַת מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָיִיתָ הָאִישׁ גּוֹרֶסֶת אֶת אֶצְבָּעוֹ בְּשִׁינָהּ, אֵז אָמַר הַרְמַבֵּן - רָאָה שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁלָנוּ הִיא אִמְתָּ, וְדַבְרֵי חֲכָמִים וְדַבְרֵי הַן אִמְתָּ, וְכֵן הוּבָא מַעֲשֵׂה זֶה בְּשֵׁם הַגְּדוֹלִים הַחֲדָשׁ (סִימָן לֵג).

וְהוּא מַה שֶׁאָמַר הַרְמַבֵּן כִּי מִשׁוֹרֵשׁ מִתּוֹק לֹא יֵיצֵא דָבָר מֵר, אִם הִתְחַלְלָה הִיא טוֹבָה גַּם הַסּוֹף יִהְיֶה טוֹב, אֲבָל אִם בִּהַתְחַלְלָה יֵשׁ אִיזָה שׁוֹרֵשׁ לֹא טוֹב הוּא יֵלֵךְ וְיִגְדַּל וְהַסּוֹף לֹא יִהְיֶה טוֹב.

וְכִמוֹ שֶׁדִּרְשׁ רַבִּי עֲקִיבָא עַל הַפְּסוֹק שֶׁאָמַר שֶׁלְמָה הַמֶּלֶךְ בִּקְהַלֵּת **טוֹב**

יִשְׂרָאֵל שֶׁהִמִּיר דָּתוֹ וְעוֹבֵד אִיזָה ע"ז מִן הָאוֹמוֹת, אֵזִי צָרִיךְ לִידַע שְׁאוֹתוֹ הַבֵּן אֵינּוּ מִזְרַע יִשְׂרָאֵל הוּא, כִּי בּוֹדֵאֵי הוּא מִזְרַע הָאוֹמוֹת אוֹ בֵּן תַּמּוּרָה. וְלֹא הָיוּ יָמִים מוֹעֵטִים עַד שֶׁהִמִּיר בֵּן אֶחָד מִבְּנֵי הַרְמַבֵּן אֶת דָּתוֹ, וְאֵז שֶׁלַח הִאֲפִיפִיּוֹר אַחֵר הַרְמַבֵּן וְאָמַר - רָאָה הַדְּרוֹשׁ שֶׁלֶךְ שֶׁנִּדְפַס מִקְרֹב וְעַתָּה נִכְשַׁל זֶרַעַךְ בְּדַבְרֶיךָ. וְאֵז הֵלֶךְ הַרְמַבֵּן ז"ל לְבֵיתוֹ סָר וְזַעַף, וְכָשָׁבָא לְבֵיתוֹ הָיָה יוֹשֵׁב וּבֹכָה עַל הָאָרֶץ וְהָיָה מִסְגָּף בְּסִיגוֹפִים גְּדוֹלִים, וְהָיָה יוֹתֵר מִצַּעַר עַל הַדְּרוֹשׁ שֶׁהִדְפִּיס יוֹתֵר מִצַּעַר בְּנוֹ שֶׁהִמִּיר דָּתוֹ וְלֹא הָיָה אוֹכַל וְשׁוֹתָה כְּמָה יָמִים, עַד שֶׁבָּאָה אֶשֶׁתוֹ אֵלָיו וְהָיִיתָ מְדַבְרֶת עַל לְבוֹ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּצַעַר, כִּי פַעַם אַחַת הִיתָ הוֹלְכַת לְבֵית הַטְּבִילָה שֶׁהִיא רְחוֹק מִבֵּיתָהּ, כְּשֶׁהָיָה לֵילָה הִיתָ רוֹצָה לֵילֵךְ לְבֵית בַּעֲלָהּ אֵז רָאָה שֶׁר אֶחָד אֶת הוֹד יִפְיָהּ, וְצוּוּהָ הַשֶּׁר לְעַבְדּוֹ שִׁיִּקְחוּ הָאִישָׁה לְבֵיתוֹ וְהָיָה הַשֶּׁר אוֹנֵס אוֹתָהּ וּמִמֶּנּוּ הִתְעַבְרָה, וְאִם לֹא תֵאֱמִין לִי הָרִי יֵשׁ אֶצְבָּע שֶׁלּוֹ עֲדִיין בְּיָדִי שֶׁגִּרְסַתִּי בְּשִׁינִי אֶת הָאֶצְבָּע שֶׁלּוֹ.

וְכִשְׁשָׁמַע הַרְמַבֵּן ז"ל אֶת דְּבָרֵי אֶשֶׁתוֹ אֵז קָם מֵהָאָרֶץ, וְהָיָה

החיים, כמו שנאמר בירושלמי 'מאן דדמיך בריש שתא דמיך מזלי' [הישן ביום ראש השנה מזלו ישן]. והאר"י ז"ל אמר שאחר חצות מותר לישן שכבר נתעורר המלאך ע"י תפילות ותקיעות, וכן נהגו לאכול בליל ראש השנה מאכלים מסוימים לסימן ברכה לכל השנה.

זמן של עת רצון

יש כמה טעמים לתקיעת שופר, ואחד הטעמים שמביא רבינו סעדיה גאון הוא "שכך עושין לפני המלכים להראות תוקף מלכותם", שמנהג המלכים שביום בו ממליכים אותם תוקעים בשופר, וראש השנה הוא היום בו ממליכים בכל שנה מחדש את הקב"ה למלך להודיע מלכותו בעולם, וטעם נוסף הוא על מנת שהקב"ה יזכור לנו את עקידת יצחק, וכן אומרת הגמרא במסכת ראש השנה (דף טז ע"א) "אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל, אמר הקדוש ברוך הוא תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, ומעלה אני עליכם

אחרית דבר מראשיתו" (ז, ח) אימתי הסוף הוא טוב? כאשר ההתחלה שלו היתה טובה, וזה הפירוש טוב אחרית דבר מתי האחרית הסוף הוא טוב? מראשיתו מתי שהראשית שההתחלה שלו היתה טובה.

אנחנו מתפללים בראש השנה "הטיבה אחריתנו מראשיתנו", תטיב לנו את האחרית מהראשית כי הכל תלוי בהתחלה.

ראש השנה קובע לכל השנה

הבן איש חי אומר שהיום הראשון של השנה קרוי ראש השנה ולא תחילת השנה, משום שהוא קובע לכל השנה כולה כמו גרעין של פרי שבתוך הגרעין טמון בו הצבע והטעם של הפרי, וכמו שהראש שולט על כל האברים כך היום הראשון של השנה שהוא ראש השנה משפיע על כל השנה כולה, לכן יש להיזהר ביום ראש השנה שלא לעודד נהגים שלא לישון ביום ראש השנה כמובא בשו"ע (סימן תקפג סעיף ב) ובאחרונים וכף

יום יומיים שבוע ושבועיים אבל המלך לא שב. לבם של המשרתים כבר יצא מרוב פחד, והם שבו אל עיר הבירה כשהם מזעיקים את יתר המשרתים לצאת ולחפש אחר המלך האובד, המשרתים יצאו במהירות לעבר היער בחפשם בכל פיסת אדמה שמא ימצאו את המלך האובד, אך לשווא כל החיפושים העלו חרס והמלך לא נמצא, שהרי הוא כבר הלך והמשיך לתעות במקומות אחרים, כאשר חלפו כבר שבועות וחדשים, כבר התייאשו עבדי המלך ובני המדינה לחפש אחרי המלך.

כך עבר הזמן וחלף, ואט אט החלו בני המדינה להסיח לגמרי את דעתם ממלכם ולשכוח אותו, עד שכמעט ולא זכרו את מראהו, והמלך עדיין תועה הוא ביער ואף ביערות אחרים ואינו מוצא את דרכו חזרה לביתו. באחד הימים שומר היער ראה אדם מהלך ותועה, הביט היטב בעיניו עד שראה כי הנה הוא המלך אשר תועה כאן כבר חדשים רבים, בשמחה גדולה הוציא את המלך אל מחוץ ליער, האכילו והלבישו כפי כבודו וליווה אותו אל ארצו ואל מולדתו. שרי

כאילו עקדתם עצמכם לפני".

וכתוב בזוהר הק' שיש שני זמנים שבהם יש את עת הרצון הכי גדולה בשנה, והם זמן תקיעת שופר וזמן תפילת הנעילה ביום הכיפורים.

ובזמן תקיעת שופר אפילו המלאכים בשמים רועדים, והעיקר בשמיעת קול השופר הוא לפתוח את הלב להקב"ה, ליישר עקמומיות שבלב.

הזכות שהכרזנו את מלכותו של ה' בעולם

באחת השנים נעמד הגאון רבי יעקב מליסא זצוק"ל קודם תקיעת שופר, והחל ללמד זכות על בני ישראל לפני הקב"ה, וכה אמר - משל למה הדבר דומה, מלך אחד הלך פעם אל היער לצוד ציד ואחר שהרחיק ללכת בתוך היער אבד לפתע את דרכו, תעה. בדרך הילוכו ולא מצא את הדרך לשוב לביתו. כך הלך והלך והעמיק יותר בעומק היער והמשיך לתעות בדרכו, כל אותה עת ניצבו משרתיו מחוץ ליער כשהם ממתינים לאדונם כי ישוב מהציד, חלפה שעה ושעתיים

אותו, ולו הוא חב את תודתו ואת כל חייו שהרי הוא הביאו להיות שוב מלך. אותה שעה נכמרו רחמיו של המלך על שומר היער שנידון למיתה, והוא החליט לחון אותו. המלך קרע את גזר הדין במו ידיו, מחל לו על החטא שחטא והשיב את השר שומר היער אל מעמדו הראשון.

גם אנו כן סיים אומר הגאון מליסא, מזכירים אנו היום לריבוננו של עולם בתקיעת שופר כי אנו היינו הראשונים שכאשר שמענו את קול השופר במעמד הר סיני מיד הכרנו את המלך מלכו של עולם, והכרזנו על מלכותו בכל העולם כולו בין בני האדם בין כל המדינות ובין כל המקומות שבהם לא נודע שמו של הקב"ה, משום כן גם כיום עדיין נותרה לנו זכות זו לדרוש ולבקש מאת בורא כל עלמין שישכח גם הוא את כל חטאינו, ויתנהג עמנו לפנים משורת הדין וימחול לנו על עוונותינו. ובכן יהודים יקרים - פנה אל המתפללים ואמר - תאמרו כולכם ברגע זה, 'למנצח לבני קרח מזמור כל העמים תקעו כף הריעו לאלוקים בקול רנה' (מגדיל ישועות מלכו).

המדינה וכל התושבים כבר שכחו כאמור ממראה המלך ומעניינו, אבל שומר היער הוכיח להם בסימנים ברורים כי הנה זה המלך אשר תועה כבר ביער חדשים רבים מבלי לדעת את הדרך החוצה, ועתה הגיע שוב אליהם. נתעוררו השרים להשיב את המלך על כנו, הושיבוהו על כסאו המלכותי ברוב פאר והדר, והמלך כאות תודה לשומר היער על שהצילו והשיבו אל ביתו, מינה אותו לשר גדול במלכותו.

חלפו ימים, ושומר היער אשר הפך לשר חטא חטא גדול, מועצת השרים נתיישרה לדון בדינו ונקבע דינו למוות בתלייה על עץ, כאשר הוליכו אותו לתלייה היתה משאלתו האחרונה כי ילבישו אותו עתה בבגדיו של שומר היער היינו בגדיו הראשונים, ואת עץ התלייה יעמידו דווקא לפני חלונו של המלך. השרים מילאו את בקשתו, וכאשר ראה המלך מבעד לחלונו את עץ התלייה ואת הנידון לתלייה בבגדיו מלפנים בגדי שומר היער, נתמלא לבו ברחמים רבים וגדולים שכן נזכר המלך באותו זמן עת תעה בדרכו ורק שומר היער הזה הכיר אותו והציל

לא להתרגל לראש השנה

לאכול ולנוח, ויעל אשת חבר הקיני השקתה את סיסרא בחלב וכשנרדם לקחה את היתד של האהל ותקעה לו בראשו שהיה ישן ומת, ועליה אמרו ברק ודבורה בשירתם (שופטים ה, כד) "תבורך מנשים יעל אשת חבר הקיני".

מסופר בנביא שמשפחת הקיני היו מבני בניו של יתרו חותן משה, וכשבא סיסרא לאהל של יעל אשת חבר הקיני היא התעברה ממנו, ואחרי שהתעברה ממנו השקתה יעל את סיסרא בחלב עד שנרדם והרגה אותו, והנכד של סיסרא הוא התנא הקדוש רבי עקיבא שעליו דרשו חז"ל (תנחומא חוקת ו) "וכל יקר ראתה עינו זה רבי עקיבא וחבריו", שדברים שלא נגלו למשה בסיני נגלו לרבי עקיבא וחבריו.

ואימושל סיסרא כשראתה שהבן שלה מתעכב ועדיין לא חוזר מהמלחמה, היתה עומדת בחלון ומיללת ובוכה למה הבן שלי מאחר לחזור? כמו שכתוב בפסוק (שופטים ה כח) "בעד החלון נשקפה ותייבב אם סיסרא", אמרו המשרתות שלה - אל תדאגי

בנביא בספר שופטים מסופר על סיסרא, סיסרא היה שר הצבא של יבין מלך כנען, והיה גיבור גדול וכבש בגיל שלושים את כל העולם, וכל מלחמה שהיה יוצא אליה היה חוזר מנצח עד שכבש את כל כדור הארץ, מסופר במדרש "ויזעק סיסרא, סיסרא בא עליהם בארבעים אלף ראשי גייסות, וכל אחד היה עמו מאה אלף. ובן שלשים שנה היה וכבש כל העולם בכוחו, ולא היה כרך שלא היה מפיל חומה בקולו, ואפילו חיה שבשדה כיון שהיה נותן עליה קולו לא היתה זזה ממקומה. אמרו כשהיה יורד לרחוץ בנחל קישון היה עולה בזקנו מאכל כמה בני אדם דגים, ותשע מאות סוסים במרכבתו ובחזרה לא היה אחד מהם חוזר בשלום".

ופעם אחת יצא סיסרא להילחם בעם ישראל ושם הפסיד במלחמה ולא ניצח, וכשחזר מהמלחמה בדרך היה עייף מאוד ונכנס לאהל של יעל אשת חבר הקיני וביקש ממנה

את ראש השנה והרי הוא חי וקיים, כך יעבור גם את ראש השנה הזה. אבל אמרו רז"ל צא ולמד מאמא של סיסרא, שהבן שלה בגיל שלושים כבש את כל המדינות בעולם, וכל מלחמה שהיה יוצא היה מנצח ניצחון גדול, ופעם אחת כשאיחר לחזור מהמלחמה מיד האמא שלו כבר עמדה בחלון וכתה שהוא יבוא והייתה בוכה ומייבבת, כי אמרה אף על פי שהוא ניצח כל כך הרבה מלחמות אבל אולי מהמלחמה הזאת הוא לא יחזור.

ולכן בתקיעת שופר אנו לומדים מאמא של סיסרא, לומר - דע לך ששום דבר לא בטוח בראש השנה, וכך בראש השנה ירבה בתפילה ובתחנונים לפני הקב"ה.

השמן מהחזק להכשילנו בעשרת ימי תשובה

התורה הקדושה מספרת לנו על יצחק אבינו (בראשית כז, א) "ויהי כי זקן יצחק ותכיהן עיניו מראות", וכשראה יצחק אבינו שזמן פטירתו מן העולם מתקרב, קרא יצחק לעשיו בנו הגדול

כמו שהוא ניצח בכל המלחמות גם במלחמה הזאת הוא ניצח, ואם הוא מאחר אולי בגלל שהיה שלל גדול במלחמה. אבל האמא של סיסרא היתה עומדת בחלון ובוכה למה עדיין הוא לא חוזר? ואפילו שהייתה יודעת שבכל המלחמות הוא תמיד ניצח, אבל חששה אולי במלחמה הזאת הוא לא ניצח, ושום דבר לא בטוח עד שהוא יחזור מהמלחמה.

הגמרא אומרת שבראש השנה אנו תוקעים מאה תקיעות, שנלמד מאמא של סיסרא שהייתה מייללת ובוכה מאה קולות, ומכאן למדו חז"ל לתקוע בשופר בראש השנה מאה קולות.

ושואלים חז"ל, לכאורה מה הקשר בין הבכיות והייללות שבכתה אמא של סיסרא לתקיעת שופר בראש השנה, הרי השופר הוא דבר קדוש מאוד ומה השייכות שלו לאמא של סיסרא?

אלא באו חז"ל ואמרו לנו - בראש השנה שום דבר לא בטוח, לפעמים אדם מרגיש בטוח בעצמו בראש השנה, שכמו שכבר עבר הרבה שנים

פרשת נצבים

ואומר רשב"י בזוהר הקדוש (פרשת אמור דף ק ע"א) שכל מה שמוזכר בתורה בעניין הברכות שנתן יצחק ליעקב רומז על יום הדין על ראש השנה, וכך אומר הזוהר הקדוש יצחק המידה שלו היא מידת גבורה - מידת הדין, יצחק כנגד הקב"ה שיושב ביום ראש השנה על כיסא דין לדון ולשפוט את עם ישראל, ויצחק קורא לעשיו שהוא כנגד השטן ואומר לו - לך תצוד לי ציד ותעשה לי מטעמים, אומר הקב"ה לשטן לך תביא לי את העוונות של עם ישראל כדי שאני אדון אותם, והולך השטן להביא את עוונותיהם של עם ישראל.

ואמרת לנו התורה 'ורבקה שומעת', רבקה שהיא כנגד היצר הטוב, והיצר הטוב אומר ליהודי קודם ראש השנה - חזור בתשובה והתקרב לבורא עולם, ועם ישראל חוזרים בתשובה קודם יום ראש השנה וכשנכנס יעקב לפני יצחק אומר יצחק - הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו, הקול הוא הקול של השופר והידיים עדיין מלאים בעבירות, אבל הקול של השופר מעלה את כל התפילות לפני הקב"ה, ויצחק נותן את הברכות

וביקש ממנו - לך תצוד לי ציד ותעשה לי מטעמים כמו שאני אוהב בעבור תברכך נפשי בטרם אמות, ומיד יצא עשיו לשדה כדי לצוד ציד. ואמרת לנו התורה שרבקה שמעה ברוח הקודש את מה שאמר יצחק, ומיד אמרה ליעקב - קח שני גדיי עזים וכו', והלבישה רבקה את יעקב בבגדי החמודות, ונכנס יעקב אבינו אצל יצחק והביא לו את המטעמים, ואמר יצחק - הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו ונתן יצחק את הברכות ליעקב, וכשיצא יעקב נכנס עשיו ואמר לו יצחק שכבר נתן את הברכות ליעקב ועשיו זעק זעקה גדולה, והיה עשיו מבקש להרוג את יעקב ויעקב ברח מפני עשיו, ובסופו של דבר יעקב שלח מתנות לעשיו ומפייס אותו, ועשיו לא רק שלא מבקש להרוג את יעקב אלא מחבק ומנשק אותו, ואומר הזוהר הקדוש שאותו יום שיצחק בא לתת את הברכות היה ראש השנה, ולכן יצחק ביקש שייכנו לו מטעמים שהוא אוהב כי בראש השנה אוכלים את הסימנים וכדי שיהיה ברכה לכל השנה לכן ביקש יצחק מטעמים שהוא אוהב.

הוא הזמן בו כל יהודי צריך להתחזק אפילו בדברים שכל השנה לא נזהר בהם. ובסופו של דבר יעקב אבינו שולח מתנות לעשיו ומפייס אותו, ועל ידי השוחד שנותן יעקב לעשיו עשיו מחבק את יעקב ומנשק אותו ובוכה על צווארו, שכשמגיע יום הכיפורים עם ישראל שולחים שוחד לשטן, והשוחד הוא כמו שכתוב בתורה שהיה הכהן ביום הכיפורים לוקח שני שעירים, שעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל, שהוא לחלקו של השטן, ועל ידי שהשטן מקבל את השוחד שלו ביום הכיפורים לא רק שהוא לא מקטרג על עם ישראל, אלא עוד מלמד זכות על עם ישראל ביום הכיפורים, כמו שדרשו חז"ל שהמילה 'השטן' גימטרייה 364, ויש בשנה 365 ימים ומתוך 365 ימים שיש בשנה, יש לשטן כח לקטרג רק 364 ימים שהם כמניין 'השטן', אבל יש יום אחד בשנה שאין לשטן כח לקטרג והוא יום הכיפורים.

כי קרוב אליך

"כי המצוה הזאת אשר אנכי מצווך

ליעקב והקב"ה כותב את עם ישראל בספר החיים ונותן את הברכות לעם ישראל.

אחרי שיוצא יעקב מיצחק, אחרי שעם ישראל יוצאים זכאים בדין של ראש השנה נכנס השטן ומביא בידו את כל העבירות של עם ישראל, ואומר לקב"ה - הנה הבאתי את כל העבירות של עם ישראל, ואומר לקב"ה לעשיו כבר נתתי את הברכות ליעקב כבר כתבתי את עם ישראל בספר החיים.

לשטן אין רשות לקטרג ביום הכיפורים

ועשיו מבקש להרוג את יעקב אבינו שהשטן מחפש איך לקטרג על עם ישראל, שהיצר הרע הכי חזק הוא בעשרת ימי תשובה כמו שעשיו היה מבקש בכל כוחו להרוג את יעקב, וכמ"ש שעשיו בא עם ארבע מאות איש עימו כדי להרוג את יעקב, כך השטן בא עם כל החיילים שלו כדי לקטרג על עם ישראל בעשרת ימי תשובה, ולכן בעשרת ימי תשובה מראש השנה ועד יום הכיפורים

השני והשלישי הבין שיש דברים בגו. בוקר אחד קם ונסע לפראג, וכשהגיע למקום חפצו הגשר המוליך אל הארמון נכונה לו אכזבה, על הגשר היו מופקדים שומרים יומם ולילה, ואיך יבוא ויחפור שם מתחת לגשר, והלא יגידו שרוצה הוא להפיל אותם. כך בכל בוקר היה יוצא מהאכסנייה שלו והולך אל הגשר אולי יפסיקו השומרים לפטרל שם, דמותו של היהודי אשר בא אל הגשר מידי יום עוררה את סקרנותם של השומרים, יום אחד פנה אליו ראש המשמר ושאלו - אמור לי מדוע אתה בא לכאן יום יום, הבין ר' אייזיק כי לא יוכל לפטור את ראש המשמר בדברים חמקמקים, והחליט לספר לו על החלום שהוא חלם, אותו חלום שבעקבותיו בא לפראג.

האזין ראש המשמר לסיפורו ופרץ בצחוק, - דרך כ"כ ארוכה הלכת בגלל חלום? כנראה זה מה שמסוגל לעשות מי שמאמין בדברי חלומות, אילו אני האמנתי בדברי חלומות - ממשיך ראש המשמר ואומר לו - כי אז היה עלי לצאת לקראקא, כי

היום לא נפלאת הוא ממך ולא רחקה היא. לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה וייקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה. ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים וייקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה. כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו". (ל, יא- יד)

האדמו"ר רבי בונים מפשיסחא, היה תמיד מספר לחסידיו את המעשה שפעם היה עני מופלג שקראו לו ר' אייזיק בן יעקיל מקראקא, הפרוטה לא היתה בכיסו ובביתו היה רעב ומחסור קשה מאוד ולמרות כל הסבל בטח רבי אייזיק בהקב"ה בכל לבבו, ותמיד האמין כי בבוא העת יחלצנו הקב"ה מסבלו.

באחד הלילות כשר' אייזיק ישן, ראה בחלומו כי עליו לנסוע ממקומו בקראקא לעיר פראג, ושם בפראג לחפור מתחת לגשר המוביל לארמון המלך, עד אשר ימצא את האוצר הגדול הטמון שם ויתעשר, בתחילה ר' אייזיק לא ייחס לחלום שום חשיבות הן נאמר חלומות שווא ידברו, אך כשחלם שוב את אותו חלום בלילה

בעת שמרחיקים נדוד ומסתובבים בחצר הרבי מסוגלים הם להגיע לאוצר, אלא גם בהיותם בעירם ובביתם מסוגלים הם למצוא אוצר לעבוד את הבורא, ולהגיע למדרגות גבוהות גם בתורה וגם בעבודה.

בני אדם מחפשים איך להיות מאושרים בעולם הזה, ולפעמים אדם שומע איזה דבר שיכול לעשות אותו קצת מאושר והוא נוסע למרחקים גדולים עבור כך, אבל בסוף תמיד מתברר לאדם שאם הוא רוצה להיות מאושר הדבר כלל לא רחוק, אומרת לנו התורה "לא בשמים היא ולא מעבר לים היא כי קרוב אליך הדבר מאוד בפּיך ובלבבך לעשותו", רק תחשוב בלב שלך על אמונה בבורא עולם ומיד תזכה להיות מאושר.

הנה חלום חלמתי שבו נאמר לי כי בקראקא שבפולין גר לו יהודי ושמו אייזיק בן יעקיל ובביתו מתחת לתנור טמון אוצר גדול, האם אתה חושב שאסע לקראקא להרוס את תנורו של היהודי ולחפש את האוצר? עזב ראש המשמר את היהודי וחזר אל חבריו השומרים.

מיד עלה רבי אייזיק על העגלה הראשונה שנסעה לפולין ושב לביתו בקראקא, חפר מתחת לתנור ואכן מצא אוצר גדול, בחלק מהכסף שמצא בנה בעירו בית כנסת מפואר שנשא את שמו בית הכנסת של רבי אייזיק בן ר' יעקיל'.

כששמעו החסידים את סיפורו של הרבי, הבינו שכוונתו לומר שלא רק

השיעור האחרון של השנה

הנכם מוזמנים להשתתף

בשיעור השבועי

ועצרת חיזוק ביום האחרון של השנה

מפי מורנו ורבינו האדמו"ר

הרב שמואל טולידאנו שליט"א

שיתקיים אי"ה

ביום ראשון כ"ח אלול תשפ"א 5.9.21

בשעה 20:30

בבית המדרש מוסדות התורה והחסד בית מאיר

רחוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד

לאחר השיעור תתקיים חלוקת דבש
וברכה לשנה החדשה מכבוד הרב

**שנה
טובה
ומתוקה**